

ST1

LED EFTER LED

FORMÅL	MATERIALER	OPDELING AF ELEVER
At træne eleverne i at finde 5 forskellige sætningsled og forklare sammenhængen mellem led og ordklasser.	- Nummererede sætningskort (i 2 holdfarver til større klasser eller konkurrence) - Oversigt - 5 skilte - Facitliste - Skema (kopi/www)	Hele klassen, men gerne parvis eller som små hold. Kan også bruges til individuelt arbejde som ren træning eller repetition.
Grundled – udsagnsled – genstandsled – hensynsled – forholdsordsled.	*Blyanter og lærertyggegummi	TIDSFORBRUG 20-45 min.

INSTRUKTION:

Denne aktivitet kan laves stillesiddende inde i klassen, men også bringes med ud på gangen, i fællesrummet eller gymnastiksalen. Vil du kombinere de to, så nogen sidder og fordyber sig, mens andre får bevægelse, laver du blot flere sæt af både skilte og kort.

- Skiltene sættes op på væggen og gennemgås ét for ét – gerne sammen med oversigten, som også kan kopieres til hver enkelt elev. Sætningskortene placeres i en bunke ved skiltene – gerne 5-10 meter væk fra eleverne.
  - Hvert lille hold får udleveret et skema og har deres blyant parat. Når de forskellige sætningsled er gennemgået, og alle er med på, hvordan de skal finde dem i sætningen, skal de gøre følgende:
  - En elev fra hvert hold løber hen og vælger et kort, som læses og derefter lægges lidt til side. Det understregede ord skal nu analyseres og huskes sammen med sætningens nummer hele vejen tilbage til holdet, hvor det noteres på skemaet.
  - En ny elev fra holdet sendes nu af sted for at finde et af de andre led i sætningen, som skrives på skemaet, og sådan bliver de ved, til der ikke er flere led at finde eller udfylde.
  - Sidste mand lægger kortet under det skilt, som det understregede ord passer til.
- Bemærk, at ikke alle led nødvendigvis er repræsenteret i hver sætning.
- Hvis I vil, kan der gives point for hvert rigtigt led med bonus for det understregede ord.
  - Alternativt kan eleverne nøjes med at sortere kortene i forhold til skiltene og bruge forskellige rekvisitter på vejen til og fra, så de måske dribler, sjipper, løber baglæns, hopper på ét ben..

ILLUSTRATION TIL

ST1 – LED EFTER LED

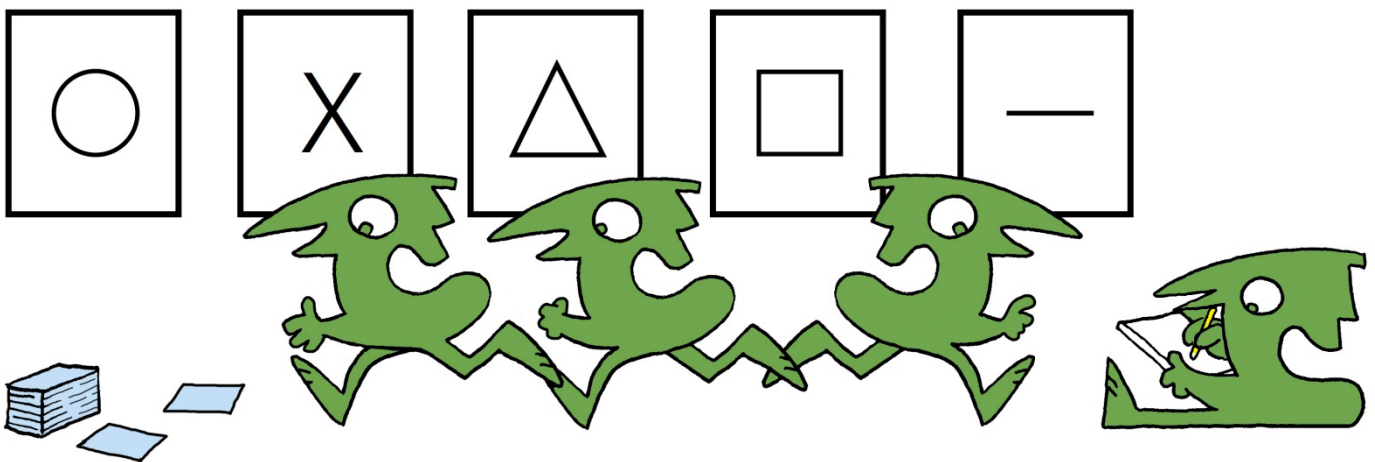

Illustration af www.saxoart.dk

NB!

Selv om udsagnsleddet altid findes først, er det placeret i 2. kolonne, hvis nogen vil bruge denne aktivitet i forbindelse med et sætningsskema og/eller har forklaret eleverne V2-reglen.

Sætninger og de udfyldte skemaer giver en god mulighed for at snakke om, hvorvidt der er en sammenhæng mellem bestemte led og nogle af ordklasserne (eksempelvis er grundleddet som oftest et navneord, egennavn eller stedord, genstandsleddet et navneord, hensynsleddet et stedord osv.)

Eleverne kan endvidere omskrive sætningerne til en anden tid, skifte grundleddene ud m.m.

1. Bureauet sendte hende
den ændrede flybillet.

sprogren

ST1

2. Bilhandleren solgte
den besværlige kunde bilen.

sprogren

ST1

3. Han gav kæresten den bedste gave
nogensinde.

sprogren

ST1

4. Skaffede boghandleren dig så
det spil?

sprogren

ST1

5. Hun lånte altid veninden det pæneste
tøj fra skabet.

sprogren

ST1

6. Politiet fratog ham hans kørekort
på stedet!

sprogren

ST1

7. Jeg tog den døde fugl fra hunden
lige ved skoven.

sprogren

ST1

8. De viste turisterne vej
hen til kirken.

sprogren

ST1

9. Nægtede udsmideren dig adgang
til diskoteket?

sprogren

ST1

10. Dronningen ønsker os altid
et godt nytår.

sprogren

ST1

11. Restauranten forbyder folk
at ryge inde i bygningen.

sprogren

ST1

12. De tilbød de unge stoffer lige
uden for skolen.

sprogren

ST1

13. Han forærede mig en kæmpe
buket blomster.

sprogren

ST1

14. Jeg vil foreslå dig at lytte rigtig godt
til mig nu.

sprogren

ST1

15. Kan du forklare mig det
en gang til?

sprogren

ST1

16. De ville så gerne vise læreren
deres fine tegninger.

sprogren

ST1

17. Kan du ikke række mig saltet, tak?

sprogren

ST1

18. Jens og Marie lovede hinanden
et langt og godt liv

sprogren

ST1

19. Jeg skaffer dig det bedste af
det bedste!

sprogren

ST1

20. Vi fik alle tilbudt
et kæmpe stykke kage efter turen.

sprogren

ST1

21. Kan du ikke fortælle mig
en god historie inden?

sprogren

ST1

22. De ønsker sig altid så dyre ting
til jul.

sprogren

ST1

23. Det er ikke let at forklare ham
noget som helst.

sprogren

ST1

24. Husk at sende dem din ønskeliste.

sprogren

ST1

25. Jeg gik hen til ham hver dag
for at give ham et knus.

sprogren

ST1

26. Vil du ikke lige låne mig
din jakke?

sprogren

ST1

27. Vi kan altså ikke låne penge af mor
igen..

sprogren

ST1

28. Hvornår tager du ansvar for
dit eget liv?

sprogren

ST1

29. Fortæl mig ALT!

sprogren

ST1

30. Jeg nægter dig ingenting!

sprogren

ST1

31. Far og mor har aldrig nægtet mig
hjælp med lektierne

sprogren

ST1

32. Hun lagde nyt sengetøj
på sengene.

sprogren

ST1

33. De tog altid mange billeder
på stranden.

sprogren

ST1

34. Jeg solgte ham alle mine gamle
plader i ferien.

sprogren

ST1

35. Han drak altid alt for mange øl
til festerne.

sprogren

ST1

36. Gudmoderen forærede den lille baby
et smykkeskrin til barnedåben.

sprogren

ST1

37. Falck kom og reddede dem
fra døden.

sprogren

ST1

38. Hun gav ham til hans store skuffelse
et kys på panden.

sprogren

ST1

39. Træneren lovede hende en plads på
holdet fra næste sæson.

sprogren

ST1

40. Kan du vise mig hen til kontoret?

sprogren

ST1

41. I denne sommerferie har solen
skinnet næsten hver dag.

sprogren

ST1

42. I morgen kommer Karsten ikke
i skole.

sprogren

ST1

43. I butikken foreslog de ham
en helt anden stil.

sprogren

ST1

44. I de varme lande har man
et helt anderledes forhold til vin og øl.

sprogren

ST1

45. Sidste år forærede min søster mig
sine møbler.

sprogren

ST1

46. Hvad vil du lære af ham
i løbet af ugen?

sprogren

ST1

47. Hvem ville ikke lade sig friste af
sådan et tilbud på landsdækkende TV?

sprogren

ST1

48. Vi har bare skændtes med hinanden
hele dagen.

sprogren

ST1

49. Man giver sig selv den bedste gave
ved at være glad hver eneste dag.

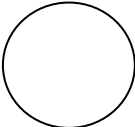

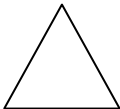

sprogren

ST1

50. Træneren gav sine spillere
det største kompliment ved ikke at
skælde dem ud efter kampen.

sprogren

ST1

NAVN & TEGN	FORKLARING	EKSEMPEL
UDSAGNSLED (verbal) 	Uden mig – ingen sætning - jeg skal altid findes først. Jeg er som hovedregel et udsagnsord i nutid eller datid og fortæller, hvad der sker/gøres. Jeg har et grundled med mig. Til tider kan jeg være udvidet og have et ekstra led. Undtagelse: Jeg kan også stå i bydemåde og har så et underforstået grundled...	Jeg står lige her. Jeg har haft det godt i dag. Stand! (= du skal standse nu!)
GRUNDLED (subjekt) 	Det er mig, der gør det, udsagnsordet siger. Jeg er nogen eller noget, som handler i sætningen – en slags hovedperson. Nogle gange er jeg et navneord. Nogle gange et egennavn. Nogle gange et stedord – som, der, den, det, jeg, hun, vi, man, I...	Bilen kørte langsomt. Det var hurtigt! Hans og Grethe for vild
GENSTANDSLED (direkte objekt) 	Jeg er udtryk for, hvad eller hvem der bliver gjort noget ved – hvad der er genstand for handlingen. Jeg kan være en ting, en person eller en hel sætning	Han tog sine handsker af. Pigen beskrev kæresten for alle.
HENSYNSLED (indirekte objekt) 	Mig bliver der vist hensyn, så jeg får eller bliver udsat for genstandsleddet i sætningen. Jeg er der kun, hvis der allerede findes et genstandsled i sætningen i forvejen.	Hun gav ham en lussing. Kartoflerne rakte far til gæsten først.
FORHOLDSORDSLED (præposition) 	Jeg fortæller om, hvor eller hvornår noget sker. Jeg består af et forholdsord OG en styrelse. Styrelsen er som hovedregel et navneord i bestemt form.	Efter ferien skal vi hjem Han gik til byen hver dag

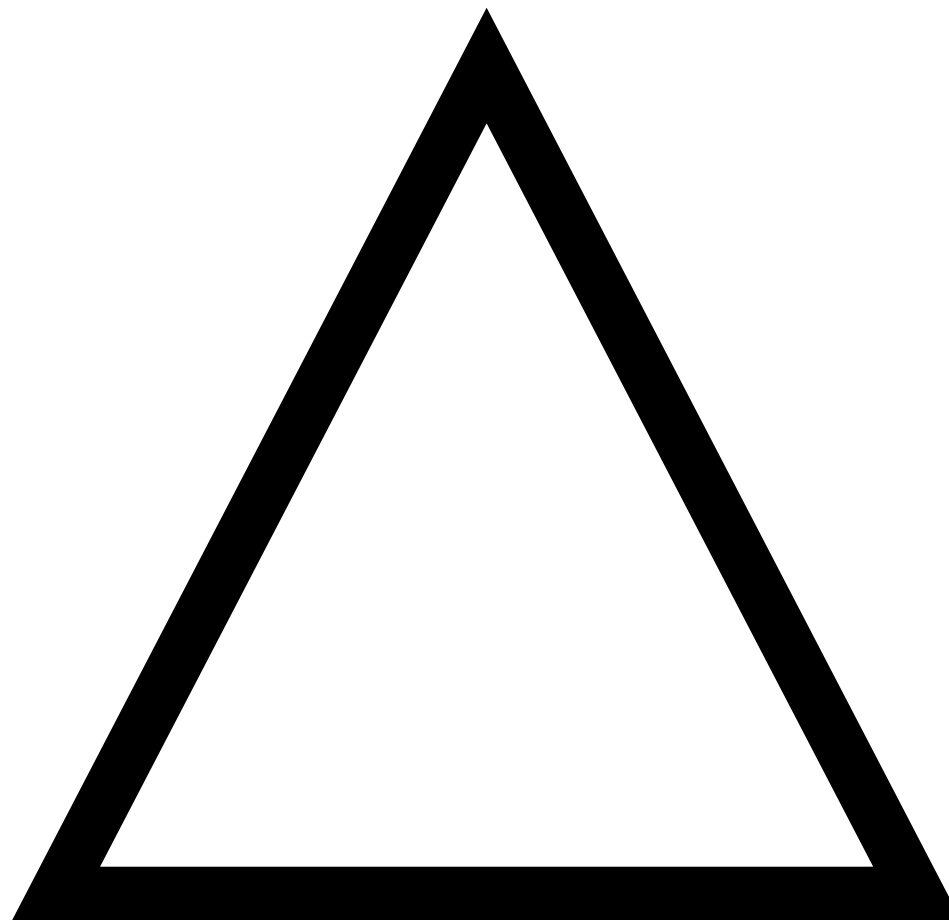
GRUNDLED/SUBJEKT

X

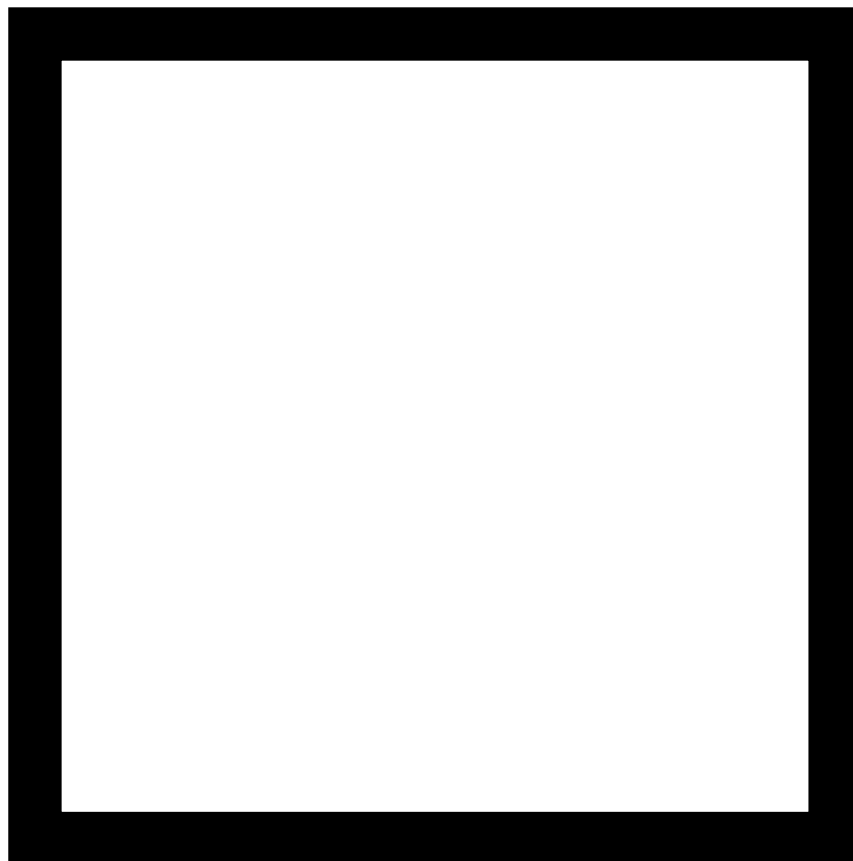
UDSAGNSLED/VERBAL

O

GENSTANDSLED/DIREKTE OBJEKT

HENSYNSLED/INDIREKTE OBJEKT

FORHOLDSORDSLED/PRAEPOSITIONSFORBINDELSE

ST1 – LED EFTER LED – FACITLISTE

NR.	GRUNDLED X	UDSAGNSLED ○	GENSTANDSLED △	HENSYNSLED □	FORHOLDSORDSLED —
1	Bureauet	sendte	den ændrede flybillet	<u>hende</u>	
2	Bilhandleren	solgte	<u>bilen</u>	den besværlige kunde	
3	Han	gav	den bedste gave (nogensinde)	<u>kæresten</u>	
4	boghandleren	Skaffede	det spil	<u>dig</u>	
5	Hun	lånte	det pæneste tøj	veninden	<u>fra skabet</u>
6	Politiet	<u>fratog</u>	hans kørekort	ham	på stedet
7	Jeg	tog	<u>den døde fugl</u>		fra hunden + ved skoven
8	<u>De</u>	viste	vej	turisterne	til kirken
9	<u>udsmideren</u>	Nægtede	adgang	dig	til diskoteket

ST1 – LED EFTER LED – FACITLISTE

NR.	GRUNDLED X	UDSAGNSLED ○	GENSTANDSLED △	HENSYNSLED □	FORHOLDSORDSLED —
10	Dronningen	ønsker	et godt nytår	<u>os</u>	
11	Restauranten	<u>forbyder</u>	at ryge	folk	i bygningen
12	De	tilbød	stoffer	<u>de unge</u>	uden for skolen
13	Han	<u>forærede</u>	en kæmpe buket blomster	mig	
14	Jeg	<u>vil foreslå</u>	at lytte rigtig godt	dig	til mig
15	du	Kan ... forklare	det	<u>mig</u>	
16	De	ville ... vise	<u>deres fine tegninger</u>	læreren	
17	du	Kan ... række	saltet	<u>mig</u>	
18	Jens og Marie	<u>lovede</u>	et langt og godt liv	hinanden	

ST1 – LED EFTER LED – FACITLISTE

NR.	GRUNDLED X	UDSAGNSLED ○	GENSTANDSLED △	HENSYNSLED □	FORHOLDSORDSLED —
19	<u>Jeg</u>	skaffer	det bedste af det bedste	dig	
20	Vi	fik ... tilbudt	et kæmpe stykke kage		<u>efter turen</u>
21	<u>du</u>	Kan ... fortælle	en god historie	mig	
22	De	ønsker	så dyre ting	sig	<u>til jul</u>
23	Det	<u>er</u>	noget som helst	ham	
24		<u>Husk</u> (at sende)	din ønskeliste	dem	
25	Jeg	gik	et knus	ham	<u>til ham</u>
26	<u>du</u>	Vil ... låne	din jakke	mig	
27	<u>Vi</u>	kan ... låne	penge	mor	af mor (hensynsled som styrelse)

ST1 – LED EFTER LED – FACITLISTE

NR.	GRUNDLED X	UDSAGNSLED ○	GENSTANDSLED △	HENSYNSLED □	FORHOLDSORDSLED —
28	Du	tager	<u>ansvar</u>		for dit eget liv
29		<u>Fortæl</u>	ALT	mig	
30	Jeg	nægter	ingenting	<u>dig</u>	
31	<u>Far og mor</u>	har ... nægtet	hjælp	mig	med lektierne
32	Hun	lagde	<u>nyt sengetøj</u>		på sengene
33	De	tog	mange billeder		<u>på stranden</u>
34	Jeg	solgte	alle mine gamle plader	ham	<u>i ferien</u>
35	Han	drak	<u>alt for mange øl</u>		til festerne
36	Gudmoderen	forærede	et smykkeskrin	<u>den lille baby</u>	til barnedåben

ST1 – LED EFTER LED – FACITLISTE

NR.	GRUNDLED X	UDSAGNSLED ○	GENSTANDSLED △	HENSYNSLED □	FORHOLDSORDSLED —
37	Falck	kom (og) reddede	dem		<u>fra døden</u>
38	Hun	gav	<u>et kys</u>	ham	til hans store skuffelse + på panden
39	Træneren	lovede	en plads	<u>hende</u>	på holdet + fra næste sæson
40	du	Kan ... vise		mig	<u>til kontoret</u>
41	solen	<u>har ... skinnet</u>			I denne sommerferie
42	<u>Karsten</u>	kommer			I morgen + i skole
43	de	<u>foreslog</u>	en helt anden stil	ham	I butikken
44	man	har	<u>et helt anderledes forhold</u>		I de varme lande + til vin og øl
45	min søster	forærede	<u>sine møbler</u>	mig	

ST1 – LED EFTER LED – FACITLISTE

NR.	GRUNDLED X	UDSAGNSLED ○	GENSTANDSLED △	HENSYNSLED □	FORHOLDSORDSLED —
46	du	<u>vil ... lære</u>	Hvad	ham	i løbet af ugen
47	<u>Hvem</u>	ville ... lade	et godt tilbud	sig	på landsdækkende tv
48	Vi	har ... skændtes		hinanden	med hinanden (hensynsled som styrelse)
49	Man	giver	den bedste gave	<u>sig selv</u>	
50	Træneren	gav	<u>det største compliment</u>	sine spillere	efter kampen

LED EFTER LED

Navn: _____

[illegible]

Husk at markere det ord, der er streget under i sætningen – enten med en farve eller streg.